

№ 32: РОЗПОВІДАТИ ІСТОРІЇ

Олеся Секереш: «Подивитися на світ із несподіваного ракурсу»

ЮЛІЯ КАРПИЦЬКА

22 ТРАВНЯ 2019

Про народження образів, розгортання мальованих історій і їхню взаємодію з писаним текстом у розмові з Юлією Карпицькою розмірковує ілюстраторка Олеся Секереш.

Ілюстрація: Олеся Секереш

— Із чого почалася ваша робота з книжковими ілюстраціями?

– Першим текстом, який я проілюструвала, була книжка «Яшко», видана за сприяння організації «Сороптиміст» у межах проекту підтримки юних письменників із вадами зору. Її авторка – на той час 16-річна Анна Талалай. Мені довірили художнє оформлення, і я просто спробувала поринути в середовище книжки, у її конфлікт і відтворити це художніми засобами. На жаль, з авторкою так і не довелося зустрітись.

Олеся Секереш, ілюстрація до книжки «Яшко»

Я вже близько 10 років розвиваюсь у професійному мистецтві, й ілюстрація завжди була поруч. Мені подобається малювати, досліджувати нові художні техніки, а любов до книжкової ілюстрації – особливо дитячої – є в мене ще зі студентських часів. Вищу освіту я отримала в галузі графічного дизайну, була стипендіаткою програми «Gaude Polonia», і на мою думку, книжка – це найкращий простір, де графічний дизайн можна поєднати з мистецтвом. Ілюстраторська робота приваблює мене безкінечними можливостями реалізації себе як художниці.

У декретній відпустці я почала аналізувати, що мені найбільше подобається в цій роботі, та зрозуміла: хочу надалі розвиватись у книжковому мистецтві. Поки що маю більше завершених проектів для дорослих – це, наприклад, «Святий Домінік: шлях у чорно-білих тонах» і «Чорно-білі історії», оформлені для видавництва «Кайрос». Серед дитячих – «Курчатко Софійка», «Верблюд Олексіян» і «Урок малювання у Пані Секереш».

Олеся Секереш, дизайн книжки «Святий Домінік. Шлях у чорно-білих тонах»

– Як працюєте з замовниками – пропонуєте ідею чи підлаштовуєтеся під умови?

– По-різному. Звісно, комфортно, коли є свобода. Але я люблю партнерство в роботі, надаю великого значення обміну ідеями й довірі клієнта до моїх здібностей. Хай як це може зачіпати самолюбство, для створення хорошого продукту корисна здорова критика замовника.

У мене також є ілюстрації до дитячих книжок, які ще не були надруковані. Я часто посилаю їх на видавничі конкурси – і тут треба мати силу волі не здатися, коли приходять відмови, бо є спокуса все покинути.

– Звідки до вас приходять ідеї?

– Усе починається з тексту: я знайомлюся з ним, і це як початок дружніх взаємин. Подобається він мені чи ні, потрібно встановити з ним зв'язок. Тут насамперед допомагає ескізування, у моєму випадку – завжди від руки. Важливе місце в цьому процесі має спостереження за образами, які виникають спонтанно. Я їх неодмінно нотую, а потім роблю кілька варіантів і підходжу до ідеї з різними техніками. І тут важливо дати свободу несподіваному. Наприклад, щоб створити персонажа, я виходжу в місто, сідаю на центральній площі й роблю замальовки людей по дві-три хвилини. І завжди захоплююся – таких персонажів моя фантазія точно б не вигадала.

А ще в мене є свій, трохи дивний підхід до боротьби зі страхом. Якщо я малюю ілюстрацію від руки, то, переносячи її на папір, зазвичай боюся щось зіпсувати. І, звісно, псую. Двічі, тричі... Щоразу на дорогому папері. Після цього нарешті можу спокійно працювати, залишаючи страх позаду.

Олеся Секереш, «Острів»

– Ілюстрація – це втілення змісту книги, що має зчитуватися з картинки, чи окремий твір, який розкаже ще одну історію?

– Нещодавно я брала участь в інтенсиві з книжкової графіки в Болоньї, який проводила Вікторія Семикіна. Вона сказала цікаву річ: малюючи ілюстрації, ми малюємо себе, свою власну історію. Я тоді задумалася: як це можливо? Звісно, ілюстрація – це втілення змісту, але цей зміст пройшов через тебе, тож став додатковою історією. Найкраще на цьому розуміються японці – для мене вони вчителі. Їхні ілюстрації – це не повторення тексту, а візуальне доповнення змісту. Ілюстрація спонукає до медитації, споглядання.

– Щоб розказати історію в тексті, ми складаємо слова в речення, речення – в абзаци, абзаци – в розділи. Що треба складати, щоб розповісти історію в ілюстрації?

Для ілюстраторів, які працюють із книжкою, найважливіше зрозуміти характер, динаміку тексту. Усі студенти художніх закладів на першому курсі мають один спільний предмет – основи композиції. Динаміка, статика, ритм, акцент – це засоби творення, які поширюються й на книжковий дизайн. Якщо їх гармонійно пов'язати, вийде шедевр. У дитячій книжці важливе ще й розкадрування – послідовне зображення історії. Приклад чудового поєднання засобів композиції – книжка португальського ілюстратора Андре Летріа «Війна», якій вдається

переносити глядача від напруги до розслаблення.

Андре Летріа, ілюстрація до книжки «Війна»

Зображення й текст не можуть бути двома окремими музикантами, кожен зі своїм виступом, а мусять утворювати дует. Тому важливо зрозуміти особливості тексту, щоб дати ілюстрації можливість співпрацювати з ним.

– Ви стежите за тенденціями у сфері ілюстрації? Які стилі вам подобаються?

– Я цікавлюся більше не трендами, а стилістичними підходами. Хіба в комп'ютерній графіці цікаво час від часу звертатися до останніх тенденцій, намагаючись відтворити щось схоже. Працювати з новими техніками приємно, особливо коли є час їх засвоювати. Мені подобаються колажі, витинанки, малювання фарбами чи пастеллю, комбінації різних підходів, але найбільша любов зараз – чорна туш.

Як на мене, українська ілюстрація сьогодні шалено розвивається, стільки дивовижних книжок вийшло за останні п'ять років. Це вказує, що смаки покупців змінюються на краще, хай і неквапно. Мені подобається експериментальність української ілюстрації, але не подобаються намагання перенаситити зображення деталями так, що ілюстрація втрачає кисень. Дуже приємно спостерігати за тим, що роблять художники з об'єднання «Аграфка» й Анна Сарвіна, а за кордоном – Вікторія Семикіна.

Олеся Секереш, колаж

– Чи трапляється, що ваших ідей не розуміють?

– Нечасто, але буває, що треба пояснювати свої ідеї. Людям подобається триматися своєї зони комфорту, бачити те, що їм зрозуміло. Тому ми й навчаємося дизайну, мистецтва – щоб допомогти іншим подивитися на світ не буквально, з несподіваного ракурсу.

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in
/home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php on line **284**